

Отъ горната таблица, която ни показва абсолютното и релативно нарастване на грамотнитѣ мъже, жени и изобщо въ всѣка околия и окръгъ се забѣлзва, че броя на грамотнитѣ прѣзъ петѣтъ години се е значително увеличилъ въ всичкитѣ околии, освѣнъ въ околнитѣ: Айтоска, Куртъ-Бунарска и Османъ-Пазарска, което, вѣроятно, ще да е вслѣдствие отъ погрѣшното прѣброивание и погрѣшно изработване на материала отъ прѣброиванieto на 1888 год. Забѣлзва се, при това още, че околнитѣ въ които процента на грамотността е билъ изобщо твърдѣ малкъ, нарастванието на грамотнитѣ въ тѣхъ е било най голѣмо; такива околии сж: Бѣленска, Кулска, Босилеградска, Фердинандовска, Сейменска, Брѣзничка и пр., въ които уголѣмяването числото на грамотнитѣ е било съ повече отъ сто на стотѣ грамотни въ 1888 год. Най голѣмъ процентъ на нарастванието (мъже и жени заедно) е имала Бѣленската околия — 189.11% и послѣ Кулската — 159.21%, а най малкъ Шуменската — 1.52%. Съ по голѣмъ процентъ отъ общото срдѣно нарастване на грамотнитѣ въ Княжеството е имало 42 околии, а съ по малкъ — 43. Най голѣмото нарастване на грамотнитѣ мъже е било въ Бѣленската околия — 179.12%, т. е. стотѣ грамотни мъже отъ 1888 година сж станали 279 въ 1893 год., а най малкото пакъ въ Шуменската околия — 0.09%, което тоже ще да е вслѣдствие на нѣкакви погрѣшки като горнитѣ. Грамотнитѣ жени сж имали най голѣмъ процентъ на нарастване въ слѣдующитѣ околии: Босилеградска 911.11% (отъ 9 грамотни жени въ 1888 год. станали 91 въ 1893 г.), Кесаровска 466.67%, Брѣзничка — 336.36%, Никополска — 284.31% и пр., въ които грамотнитѣ жени сж станали три, четири и петъ пѣти повече. Нарастванието на грамотността въ градското и селско население е било по голѣмо въ това послѣдното въ всичкитѣ почти околии. Въ окръжитѣ нарастванието на грамотнитѣ изобщо, т. е. мъже и жени заедно, е имало най голѣмъ процентъ въ Кюстендилский окръгъ — 95.00%, а най малкъ въ Шуменский — 8.56 %. По голѣмъ е билъ процента на нарастванието на грамотнитѣ отъ този срдѣния въ Княжеството въ 12 окръга, които въ това отношение се рѣдѣтъ така: Кюстендилский, Трънскый (78.20), Видинский (77.53), Ст.-Загорский (76.88), Вратчанский (74.00), Търновский (69.86), Плѣвенский (65.65), Софийский (62.74), Ломский (60.46), Свищовский (59.78), Ловченский (59.52) и Разградский (56.50). Другитѣ 10 окръга сж имали процентъ на нарастванието по малкъ отъ срдѣния; тѣ по голѣмината на релативнитѣ броеве се нареждатъ както слѣдва: Хасковский (52.70), Т.-Пазарджикский (47.00), Варненский (46.81), Сливенский (46.00), Пловдивский (44.00), Бургаский (43.92), Севлиевский (43.12), Руссенский (38.00), Силистренский (11.12) и Шуменский. Както виждаме отъ горѣизложеното, петъ отъ окръжитѣ въ Южна България впадатъ къмъ втората група, а единъ къмъ първата; слѣдователно, нарастванието на грамотнитѣ въ Сѣверна България изобщо е било по голѣмо отъ колкото това на Югъ отъ Балкана. Отдѣлно въ мъжетѣ и женитѣ релативното нарастване на грамотнитѣ е достигало най голѣмъ брой, както въ единѣтъ така и въ другитѣ въ Кюстендилский окръгъ — въ първитѣ 90.40%, а въ вторитѣ — 143.21%, а най малкъ: за мъжетѣ въ Шуменский окръгъ — 6.02%, а за женитѣ въ Силистренский — 7.17%. Релативния брой за нарастванието на грамотнитѣ